

Fundusze
Europejskie
Program Regionalny

Rzeczpospolita
Polska

URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Postęp realizacji Planu Ewaluacji RPO WP – wybrane wnioski z przeprowadzonych badań w ostatnich latach

XVII posiedzenie Komitetu Monitorującego RPO WP
Gdańsk, 31 maja 2022 r.

Plan Ewaluacji RPO WP

– badania zakończone i realizowane

Badania	Zagadnienia (liczba ewaluacji)
Zakończone IV kw. 2016 – II kw. 2019 (prezentowane wcześniej KM)	<ul style="list-style-type: none">• zamknięcie RPO WP 2007-2013 (3) – ex post Programu, wkład w realizację Strategii Europa 2020, szacowanie wskaźników w zdrowiu• wdrażanie RPO WP (3) – system i kryteria wyboru projektów, edukacja ogólna, wkład w realizację SRWP 2020• przeгляд śródkresowy RPO WP (4) – szacowanie wskaźników EFS [1. edycja], mid-term Programu, system realizacji Programu, aktualizacja ex ante IF
Zakończone IV kw. 2019 – IV kw. 2021 (dzisiaj prezentowane)	<ul style="list-style-type: none">• wdrażanie RPO WP (2) – polityki horyzontalne, dodatek COVID-19 do ex ante IF• programowanie 2021-2027 (4) – potrzeby wz. usług i infrastruktury społecznej, ex ante projektu: SRWP 2030 [etap1] oraz FEP [etap2], ex ante IF [etap1]
Realizowane I – II kw. 2022	<ul style="list-style-type: none">• szacowanie wskaźników EFS [2. edycja]• ex post RPO WP (2) – edukacja [OP 3 i 4], środowisko [OP 11]

Plan Ewaluacji RPO WP

– badania projektowane i planowane

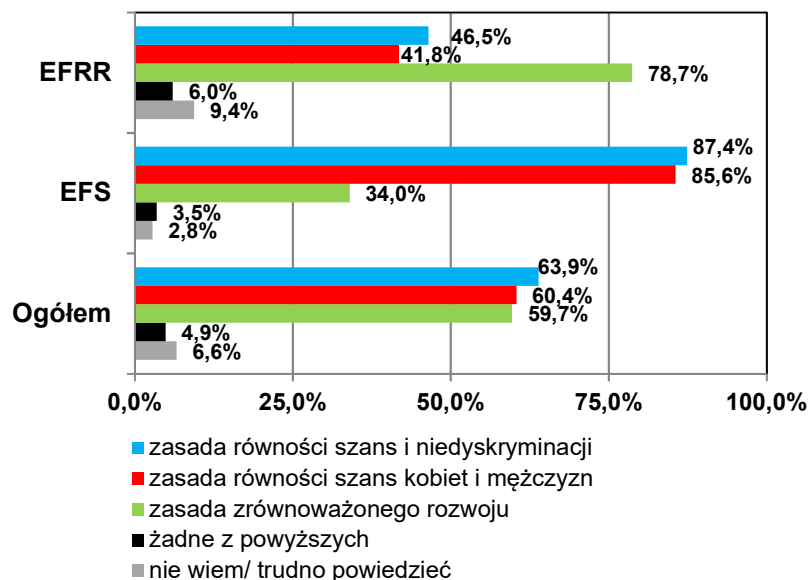
Badania	Zagadnienia (liczba ewaluacji)
Obecnie projektowane (zakończenie IV kw. 2022)	<ul style="list-style-type: none">• ex post RPO WP (3) – B+R oraz przedsiębiorczość [OP 1 i 2], kultura i turystyka [OP 8], a także mobilność [OP 9]• programowanie 2021-2027 – ex ante IF [etap2]
Planowane w II poł. 2022 (zakończenie I-II kw. 2023)	<ul style="list-style-type: none">• ex post RPO WP (6) – zatrudnienie [OP 5], integracja [OP 6], rewitalizacja [OP 6 i 8], programy zdrowotne [OP 5], zdrowie i opieka [OP 7], energia [OP 10]• ex post IF 2014-2020
Planowane w 2023 (zakończenie III-IV kw. 2023)	<ul style="list-style-type: none">• szacowanie wskaźników EFS [3. edycja]• Komplementarność RPO WP z krajowymi PO oraz WPR

Ocena wdrażania polityk horyzontalnych w RPO WP – wnioski i rekomendacje (1/2)

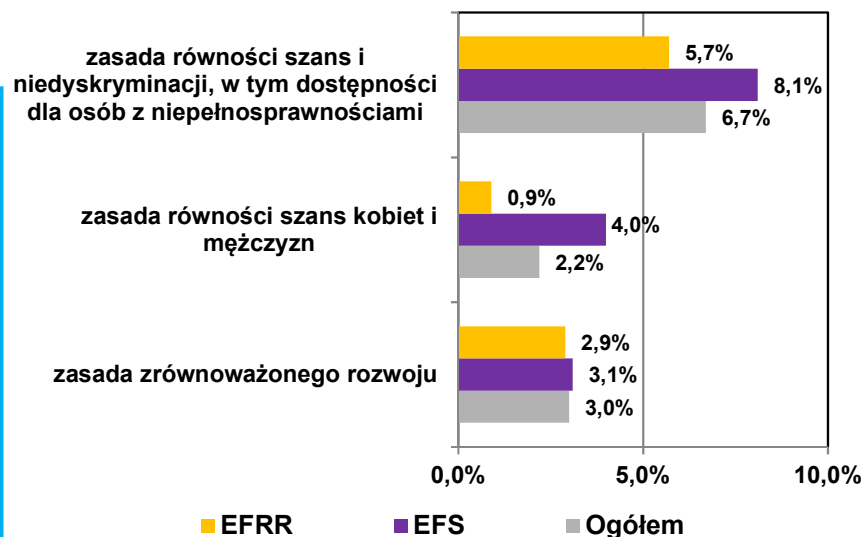
Uwzględnienie zasad horyzontalnych przy opracowaniu założeń projektów

ankieta wśród beneficjentów

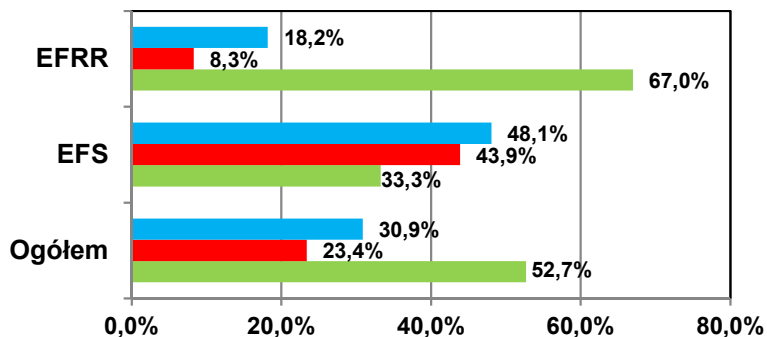
Problemy z realizacją zasad horyzontalnych w projektach

ankieta wśród beneficjentów

Pozytywny wpływ projektów na zasady horyzontalne

ankieta wśród beneficjentów

- kwestia rozwiązań architektonicznych
- trudności we współpracy z uczestnikami projektów i ich zmienna sytuacja zdrowotna (potrzeba elastyczności działań projektowych)
- dostępność specjalistów doświadczonych w pracy z osobami o różnych rodzajach niepełnosprawności

problemy natury mentalnej i świadomościowej (stereotypy dotyczące płci)

problemy formalno-administracyjne i wykonawcze

Ocena wdrażania polityk horyzontalnych w RPO WP – wnioski i rekomendacje (2/2)

Efekty projektów służących realizacji zasad równościowych i niedyskryminacji:

- poprawa **sytuacji zawodowej lub społecznej**: osób z niepełnosprawnościami (48,1%), kobiet (53,5%), osób o niskich kwalifikacjach (28,8%) i długotrwale bezrobotnych (26,7%)
- zdobycie nowej **wiedzy lub umiejętności** (68,7%)
- zdobycie **doświadczenia zawodowego** (38,6%)
- większa **wiara we własne siły/zadowolenie z siebie** (47,9%)

Efekty projektów służących realizacji zasady zrównoważonego rozwoju:

- poprawa **jakości życia** mieszkańców (56,3%)
- **ograniczenie emisji zanieczyszczeń** powietrza lub wód (39,7%)
- podniesienie **poziomu kompetencji i umiejętności** ludności (31,3%)

Perspektywa finansowa 2021-2027

- potrzeba większego powiązania pomiędzy **zasadami realizacji SRWP 2030 a wsparciem FEP** (uwzględnienie ich w kryteriach wyboru projektów)
- wprowadzenie **narzędzi umożliwiających weryfikację działań projektowych** w odniesieniu do zasad horyzontalnych na etapie kontroli
- rozszerzenie katalogu **narzędzi upowszechnienia wyników badań ewaluacyjnych**
- zwiększenie zastosowania **rozwiązań dot. zasad horyzontalnych** (m.in. zielone zamówienia publiczne, metody uniwersalnego projektowania)

Ocena ex ante IF 2014-2020 (dodatek COVID-19) – wnioski i rekomendacje

Badanie wewnętrzne zrealizowane w II kw. 2020 przez **Referat Instrumentów Finansowych**,
Departament Rozwoju Regionalnego i Przestrzennego UMWP

Badanie ilościowe
pośredników
finansowych oraz
Menadżera Funduszu
Funduszy

- w pierwszych trzech tygodniach stanu epidemicznego **od 15% do 25% firm** złożyło do poszczególnych pośredników finansowych **wnioski o zmniejszenie rat pożyczek**
- przedsiębiorcy **wycofują wnioski o udzielenie pożyczki** oraz **wnioski z uzyskaną rekomendacją wsparcia**
- **inwestycje** firm z podpisaną umową pożyczki **wstrzymywane na min. 6 miesięcy**

Analiza dostępnych
opracowań, komunikatów
(m.in. KE, BGK)

- zidentyfikowano potrzebę natychmiastowego umożliwienia **finansowania kapitału obrotowego** do 100% kwoty pożyczki

- zalecono **przeniesienie min. 10 mln EUR do PI 3c** na pożyczki służące **utrzymaniu płynności finansowej** (w miarę możliwości **środki na ten cel** powinny wynieść **co najmniej 20 mln EUR**)
- nie rekomendowano tworzenia wykazu branż z dedykowanym produktem płynnościowym – **produkt** powinien być **uniwersalny, powszechny i dostępny w całym regionie**

Ocena potrzeb na usługi i infrastrukturę społeczną – wnioski i rekomendacje (1/2)

Priorytetowe grupy odbiorców wsparcia wg JST (badanie ankietowe – CAPI)

Miejsce	Obecnie (IV kw. 2019)	Za 10-15 lat
1	osoby niesamodzielne	osoby niesamodzielne
2	osoby i rodziny w kryzysie (w tym przemoc domowa)	osoby starsze samodzielne
3	rodziny z trudnościami opiekuńczo – wychowawczymi	rodziny z trudnościami opiekuńczo – wychowawczymi
4	osoby starsze samodzielne	osoby i rodziny w kryzysie (w tym przemoc domowa)
5	osoby z niepełnosprawnościami (potencjalnie aktywne społecznie i zawodowo)	osoby z niepełnosprawnościami (potencjalnie aktywne społecznie i zawodowo)
6	osoby żyjące poniżej ustawowej granicy ubóstwa	osoby uzależnione
7	osoby uzależnione	osoby żyjące poniżej ustawowej granicy ubóstwa
8	osoby długo pozostające bez pracy	imigranci
9	osoby bezdomne	osoby bezdomne
10	imigranci	osoby długo pozostające bez pracy

Diagnoza usług społecznych w regionie:

- **usługi środowiskowe** – obejmują **6,6% ogółu osób niesamodzielnych** (dominują usługi opiekuńcze świadczone w wymiarze kilku godzin tygodniowo), **brakuje sieci ośrodków wsparcia oraz dziennych domów pomocy**, a także **mieszkań chronionych i wspomaganych**
- **usługi całodobowe** – oparte niemal wyłącznie na **dużych domach pomocy społecznej**
- **opieka na poziomie społeczności lokalnej** – **znikomy odsetek wszystkich osób korzystających ze wsparcia całodobowego** w ramach **rodzinnych domów pomocy** i **mieszkań chronionych**
- **proces deinstytucjonalizacji usług** – utrudniony z powodu **braku regulacji krajowych i finansowania**

Ocena potrzeb na usługi i infrastrukturę społeczną – wnioski i rekomendacje (2/2)

Diagnoza usług społecznych w regionie:

- poważnym i rosnącym wyzwaniem jest **sytuacja osób w kryzysie psychicznym i z zaburzeniami psychicznymi**, które powinny otrzymywać **wyspecjalizowane wsparcie**
- **osłabienie związków pomocy społecznej z aktywizacją zawodową**, wynikające ze **zmiany profilu jej klienta**, który w coraz mniejszym stopniu potrzebuje wsparcia na rynku pracy
- **pracownicy systemu pomocy społecznej** nie są do końca przygotowani na nowy profil klienta, który wymaga **innych działań, innego podejścia i innych narzędzi** (przygotowanie i predyspozycje psychologiczne; część JST nie spełnia wymagań ustawowych dotyczących liczby zatrudnionych pracowników socjalnych)
- kluczowa dla systemu i jego długookresowej trwałości jest **sieć współpracy jednostek pomocy społecznej pomiędzy sobą oraz z otoczeniem** (współpraca z NGO najbardziej rozwinięta w dużych miastach; **1/3 JST nie współpracuje** regularnie z **NGO**)
- relatywnie dobry poziom zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych **osób w kryzysie bezdomności**
- **modele wspierania i integracji migrantów** rzadkie, a usługi bardzo ograniczone

Potrzeby:

- intensywny rozwój usług dla osób aktywnych, szczególnie **domów sąsiedzkich** i **klubów seniora** na terenach wiejskich
- konieczność powoływania kolejnych **Zakładów i Warsztatów Aktywności Zawodowej**, rozwój **mieszkalnictwa społecznego** oraz wprowadzenie usług **trenera zawodu** dla osób z niepełnosprawnościami
- pozyskanie większej liczby **rodzin zastępczych**, silniejsze **wsparcie w zakresie aktywizacji** i pomocy w wyborze kierunku nauki i ścieżki zawodowej, a także zapewnienie większej liczby miejsc w **mieszkaniach chronionych**
- wsparcie **lokalnych NGO** służące zwiększeniu ich potencjału do **świadczenia usług społecznych** (projekty małej skali w niewielkich gminach)
- rozpoznanie potencjalnego **zapotrzebowania na usługi wśród imigrantów**

Ocena ex ante projektu SRWP 2030 (etap 1) i projektu FEP (etap 2) – założenia

Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030

Regionalne Programy Strategiczne w zakresie:

- (1) gospodarki, rynku pracy, oferty turystycznej i czasu wolnego
- (2) bezpieczeństwa zdrowotnego i wrażliwości społecznej
- (3) edukacji i kapitału społecznego
- (4) bezpieczeństwa środowiskowego i energetycznego
- (5) mobilności i komunikacji

Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027

Zakres oceny:

- część diagnostyczna
- scenariusze i wizja rozwoju
- cele strategiczne i operacyjne
- wskaźniki i szacowanie ich wartości
- wymiar terytorialny interwencji
- system realizacji Strategii
- ramy finansowe
- spójność wewnętrzna i kompletność Strategii
- relacje z dokumentami wspólnotowymi i krajowymi
- zgodność z Ustawą o zasadach prowadzenia polityki rozwoju

Zakres oceny:

- strategia Programu
- priorytety i cele szczegółowe
- wskaźniki i szacowanie ich wartości
- zaangażowanie partnerów
- plan finansowy
- spójność wewnętrzna i kompletność Programu
- relacje z dokumentami wspólnotowymi i krajowymi
- relacje z SRWP 2030 i RPS
- zgodność z Rozporządzeniem ogólnym (nr 2021/1060)
- zgodność z Ustawą o zasadach prowadzenia polityki rozwoju

jeden wykonawca badania (podejście partycypacyjne) – korzyści

- spójność podejścia badawczego, a tym samym możliwość pogłębienia analiz i ocen
- lepsze zrozumienie planowania strategicznego regionu i procesu powstawania ocenianych dokumentów

Ocena ex ante projektu SRWP 2030 (etap 1) – wnioski i rekomendacje

- dobór **3 scenariuszy rozwoju województwa** oraz **wizji regionu w 2030 r. nie budzi większych zastrzeżeń**
- **diagnozę i przesłanki realizacji** celów operacyjnych uznano za **trafne**, przy czym zaproponowano uzupełnienia w CO 1.1 Bezpieczeństwo środowiskowe czy CO 2.1 Fundamenty edukacji
- zalecono **zmiany w katalogu wskaźników** w niektórych celach operacyjnych (np. CO 2.3 Kapitał społeczny)
- **trafne ukierunkowanie terytorialne** interwencji
- zwrócono uwagę na **zróżnicowane podejście do wymiaru międzyregionalnego i międzynarodowego**, ale **zakres merytoryczny właściwy**
- planowany **system realizacji** Strategii **gwarantuje osiągnięcie jej celów**
- SRWP 2030 posiada **trafną strukturę i logikę**, a także jest **kompletna**
- Dokument **spełnia uwarunkowania formalne** określone w **Ustawie o zasadach prowadzenia polityki rozwoju**
- projekt Strategii jest **spójny** z **dokumentami wyższego rzędu**

Ocena ex ante projektu FEP (etap 2) – wnioski i rekomendacje

- **trafne i spójne** z diagnozami SRWP 2030 i RPS **uzasadnienia diagnostyczne celów szczegółowych** – zaproponowano pewne zmiany, m.in. w CP 2 większy nacisk na niski poziom świadomości społecznej czy w CP 4 rozszerzenie zapisów dot. zarządzania talentami, integracji zawodowej cudzoziemców
- dobór **głównych grup docelowych nie budzi istotnych zastrzeżeń**, ale zalecono np. w CS 1(i) rezygnację ze szkół wyższych i podmiotów sfery B+R czy w CS 2(i) dodanie wysp, klastrów, spółdzielni i społeczności energetycznych
- zalecono w niektórych CS **zmiany we wskaźnikach** (dodanie innych, rezygnację z części)
- **właściwa wysokość alokacji i jej podział** według form finansowania, mechanizmów terytorialnych oraz zakresu działań
- **adekwatne** do zakresu wsparcia **instrumenty terytorialne** (ZIT, RLKS, programy rewitalizacji)
- zaproponowano uwzględnienie **działań o znaczeniu międzynarodowym i transnarodowym** w **CP 1** (ze względu na potencjał i gotowość)
- **zakres interwencji FEP bardzo dobrze przygotowany i właściwie ugruntowany** w SRWP 2030 oraz RPS
- projekt Programu **zgodny** z **Rozporządzeniem ogólnym, projektem Umowy Partnerstwa 2021-2027** i **Ustawą o zasadach prowadzenia polityki rozwoju**

Ocena ex ante IF 2021-2027

etap 1 – możliwości wykorzystania IF w realizacji SRWP 2030

– wnioski i rekomendacje (1/3)

Potrzeby finansowe MŚP w mln PLN (2021)

	Mikro	Małe	Średnie	MŚP
inwestycyjne	1 767	1 152	2 477	5 396
obrotowe	1 178	768	1 652	3 598
B+R	28	96	213	337
Razem	2 973	2 016	4 342	9 331

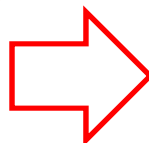
Zapotrzebowanie na finansowanie zewnętrzne:

Mikro – 893 mln PLN

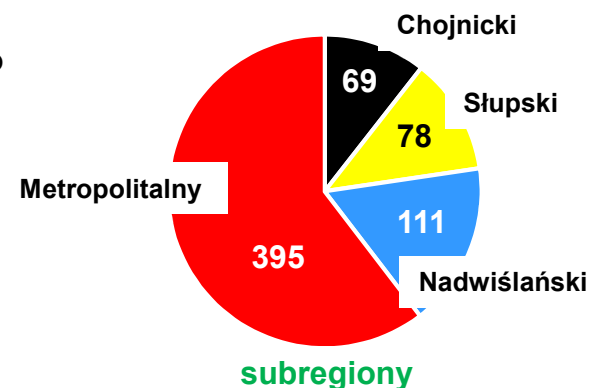
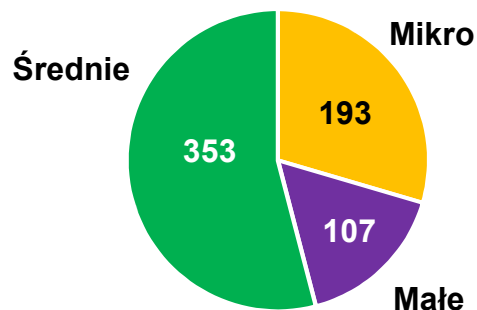
Małe – 829 mln PLN

Średnie – 1,8 mld PLN

3,5 mld PLN

Luka finansowa w MŚP w mln PLN

653 mln PLN

Liczba firm w luce finansowej:

Mikro – 3 736 Małe – 104 Średnie – 63

Potrzeby finansowe w energetyce

- ok. **30% budynków wielorodzinnych** w regionie może wymagać **termomodernizacji** (ok. 11,1 tys. budynków) – koszt **4,2 mld PLN** (subregion metropolitalny – 2,9 mld PLN)
- wspólnoty i spółdzielnie mieszkaniowe** zasadniczo **nie mają problemów z dostępem do finansowania komercyjnego**, ale często **koszty są za wysokie** dla mieszkańców
- potrzeby inwestycyjne OZE** (bez morskich farm wiatrowych) w latach 2020-2030 oszacowano na **3,6 mld PLN**

Potrzeby finansowe JST

- potrzeby inwestycyjne JST** to **2,8 mld PLN rocznie** (w perspektywie 3 lat) – głównie dotyczą one **infrastruktury drogowej**, a następnie **środowiskowej, edukacyjnej i usług społecznych**
- samorządy **nie mają problemów z dostępnością do finansowania dłużnego**
- potencjał dla **preferencyjnych pożyczek dla JST** oszacowano na poziomie **min. 64 mln PLN rocznie** (do nawet 457 mln PLN)

Regionalny Program Strategiczny wz.	Zalecenia
Gospodarki, rynku pracy, oferty turystycznej i czasu wolnego	<ul style="list-style-type: none">• zastosowanie w B+R, obok wsparcia bezzwrotnego, zróżnicowanych IF: kapitałowych i dłużnych z komponentem dotacyjnym• możliwe IF przy tworzeniu nowych, wysokiej jakości, elastycznych i trwałych miejsc pracy• stosowanie instrumentów dłużnych z częściowym umorzeniem przy nabywaniu kwalifikacji (przez osoby fizyczne)• nie uwzględnianie IF w ramach rozwoju klastrów i promocji gospodarczej regionu
Bezpieczeństwa zdrowotnego i wrażliwości społecznej	<ul style="list-style-type: none">• ograniczona zasadność stosowania IF (m.in. z powodu „miękkiego”, w tym sieciowego charakteru wsparcia)
Edukacji i kapitału społecznego	<ul style="list-style-type: none">• nie uwzględnianie IF w działaniach miękkich (np. kompetencje, sieciowanie)• uzupełniający dotacje wspólny instrument w ramach infrastruktury przedszkoli i kultury

Ocena ex ante IF 2021-2027

etap 1 – możliwości wykorzystania IF w realizacji SRWP 2030

– wnioski i rekomendacje (3/3)

Regionalny Program Strategiczny wz.	Zalecenia
Bezpieczeństwa środowiskowego i energetycznego	<ul style="list-style-type: none">• nie uwzględnianie IF (mimo potencjału) w gospodarce odpadami komunalnymi i wodno-ściekowej• rozważenie IF przy transformacji przedsiębiorstw – GOZ• IF jako podstawowa forma wsparcia dla podmiotów produkujących energię z OZE (na własne potrzeby i sprzedaż)• nie uwzględnianie IF dla OZE w obiektach publicznych (korzyści społeczne)• utrzymanie IF w mieszkalnictwie i rozszerzenie wsparcia na wszystkich właścicieli/ zarządców budynków wielorodzinnych + pożyczki na inne remonty tych budynków
Mobilności i komunikacji	<ul style="list-style-type: none">• nie uwzględnianie IF w transporcie pasażerskim (skutki pandemii)• rozważenie IF w ramach infrastruktury elektromobilności i transportu współdzielonego

Wskazówki horyzontalne

- potrzeba przygotowania wszystkich zaangażowanych instytucji do wdrażania instrumentów „mieszanych” (wytyczne, szkolenia)
- wzmocnienie działań informacyjnych i promocyjnych dotyczących IF w FEP

Dziękuję za uwagę

URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

ul. Okopowa 21/27, 80-810 Gdańsk, tel. 58 32 68 555, faks 58 32 68 556
www.pomorskie.eu